No. 1056 Zaterdag 19 Maart 1904. 21ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaaí

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 18 Maart

DETACHEERING

ONZER

ambtenaren naar Nederland.

Art. 3 der nieuwe begrooting luidt: Kosten in verband met de detacheering naar Nederland van ondergeschikte ambtenaren.........Memorie.

Dit is de tweede maal, dat deze post op onze begrooting voorkomt. Uit den toelichtenden staat blijkt, dat nog niet is uitgemaakt, welke ambtenaren in aanmerking zullen komen, vandaar, dat de raming pro memorie geschiedde. Ons dunkt deze quaestie van te groot gewicht voor de geheele kolonie dan dat wij ons outslagen kunnen rekenen er ook iets in 't openbaar over te schrijven. Misschien vinden de leden van den Kolonialen Raad er een aanleiding in om ook thans hun oordeel hierover te zeggen, hetgeen zeker veel invloed zou hebben op de te nemen besluiten van den Minister.

Zeer veel werd er in de laatste jaren gesproken over onze ambtenaren. Daar moet dus iets aan haperen. Maar wat? En hoe dit euvel verholpen? Duidelijk is het antwoord op beide vragen niet.

Gaan wij eerst onderzoeken naar den stand van zaken, opdat het ons helder worde, waarover men eigenlijk klaagt, en wat men dan toch wil.

Prof. Went bezocht ons in 1901 en schreef in zijn rapport:

„Maar ongelukkig ontbreekt het een aantal van de hoogere ambtenaren aan ruimte van blik, zoodat zij het belang van een ontwikkelden landbouw niet voldoende inzien. Voor vele Curaçaoënaars is hun eiland het eenige wat zij van de wereld kennen, hoogstens hebben zij kennis gemaakt met de niet zeer verkwikkelijke toestanden in het naburige Venezuela. Een aantal van dezen nu komen als klerk op een van de gouvernementsbureaux en klimmen langzamerhand op tot de hoogste betrekkingen. Door voor die hoogere betrekkingen meer te letten op algemeene ontwikkeling en meer diegenen in aanmerking te doen komen, die hun opleiding in Nederland hebben ontvangen, zou mijns inziens een krachtige stoot tot ontwikkeling van het eiland gegeven worden."

En verder:

„Alleen wil ik hier nog eens de opmerking maken, dat alles afhankelijk is van goede ambtenaren, die begrijpen, dat zij nog iets anders te doen hebben dan bureauwerk te verrichten............ Het scheen in deze kolonie mogelijk, dat iemand, die niets anders van de wereld gezien had dan het eiland Curaçao, aldaar, nadat hij de lagere school doorloopen had, op een van de Gouvernementsbureaux klerk werd en dan langzamerhand opklom, totdat hij gezaghebber werd, of een andere hooge ambtelijke betrekking verkreeg. Het schijnt mij toe, dat het wenschelijk is, in het vervolg voor de hoogere ambtenaren een keuze te doen tusschen diegenen die een opleiding in Europa genoten hebben. Daarbij zou wellicht groot voordeel verkregen kunnen worden van de ervaring die de ambtenaren in onze Oost-Indische koloniën hebben opgedaan; zeker zullen deze in West-Indië voor andere toestanden komen te staan, maar zij hebben in Oost-Indië leeren besturen en zullen dus bijv. als gezaghebber op een van de eilanden van groot nut kunnen zijn. Het schijnt mij toe, een groote fout te zijn in de inrichting van het bestuur onzer West-Indische koloniën, dat de ambtenaren daar in het algemeen hun geheele loopbaan doormaken. Zij blijven steeds in een klein kringetje, doen weinig nieuwe ervaringen meer op en de bekwaamsten zullen liever in Nederland blijven of naar Oost-Indië gaan, waar zij grooter kansen hebben vooruit te komen. Bij detacheering van ambtenaren hetzij uit Nederland of uit Indië, zou dit bezwaar voor een groot deel opgeheven zijn. Men is hiertoe reeds overgegaan bij de militairen en het schijnt mij toe, dat het zeer wenschelijk zou zijn, ditzelfde bij de burgerlijke ambtenaren te doen. Voor gezaghebber zouden bijv. contrôleurs uit Indië kunnen worden aangewezen; de werkkring heeft zeker wel eenige overeenkomst."

De aanhaling was lang, maar noodzakelijk om een goed inzicht in zaken te verkrijgen.

Volgt nu wat de Minister schreef in zijn *Memorie van Toelichting* op onze begrooting van 1904:

Kosten in verband met de detacheering naar Nederland van ondergeschikte ambtenaren Art. 3.

„De Gouverneur heeft de aandacht van den ondergeteekende er op gevestigd, dat, op zeer loffelijke uitzonderingen na, de toestand van het ondergeschikt ambtenaarspersoneel bepaald ongunstig moet genoemd worden. Het gevolg hiervan is, dat de hoofdambtenaren, met den Gouverneur aan de spits, zich te veel hebben te bemoeien met details waardoor afbreuk wordt gedaan aan hun eigenlijk werk.

Teneinde het gehalte van het personeel te releveeren stelt de Gouverneur voor: 1°. bij openvallende betrekkingen daartoe te benoemen personen uit Nederland, of met in Nederland genoten opleiding, die volkomen voor hun taak berekend zouden moeten zijn en 2°. de opleiding van Curaçaosche jongelieden in Nederland te bevorderen.

Wat dit laatste punt betreft zou hij diegenen, die als geëmployeerde, of jong ambtenaar van de noodige geschiktheid, ambitie en aanleg hebben blijk gegeven, in de gelegenheid willen stellen om gedurende eenigen tijd in Nederland gedetacheerd te worden bij zoodanige takken van dienst als voor hun verdere carrière het meest bevorderlijk zou zijn.

Feuilleton.

LOSSE GREPEN

— UIT —

CURAÇAO'S VERLEDEN.

V.

Het Beleg van Curaçao in Februari 1804 onder den Engelschen Commandant J. BLIGH.

10)

Bij de komst der Engelsche vloot lagen, behalve eenige kleinere vaartuigen, ook verscheidene groote schepen in onze haven. De Hollandsche brigantijn *Mercurius*, kapitein Martinus Baden, (die den 17den aan boord van zijn schip door een vijandelijke kogel doodelijk werd gekwetst) had nog geen nieuwe lading ingenomen. Het Hollandsche koopvaardijschip *Philadelphia* onder kapt. F. P. Matzen en het hoekerschip *Marianne*, eveneens onder Hollandsche vlag, van kapt. J. Pietersen, waren beiden, geheel geladen, tot vertrek gereed (1). Aan de zijde van *Willemstad* lag bovendien de Hollandsche koopvaardijvaarder *Veelzigt*, onder kapt. C. Pieters. Daarnaast waarschijnlijk ter hoogte van de Breestraat lag 's lands fregat van oorlog *Kenau Hasselaar*. Terstond toen het beleg begon, eischte Comm. Everts dit schip *Veelzigt* op, en — onder toezegging van algeheele vergoeding van eventueele schade, wanneer het eiland niet in de macht van den vijand viel —, liet hij het terzijde van de *Kenau Hasselaar* verhalen, om deze te dekken tegen de vijandelijke kogels. Dit was een uitstekende maatregel. De oorlogsbodem had daaraan zijn behoud te danken. Van de *Veelzigt* werd tijdens het beleg de groote en de fokke-mast op verscheidene plaatsen doorschoten, en zoo deerlijk bleek naderhand dat vaartuig gehavend, dat het niet eens meer voor reparatie in aanmerking kwam. (2) Op het pantserschip *Marianne* werd door het gouvernement beslag gelegd. Het werd als ponton in den mond derhaven vastgemeerd, om daar als barrière dienst te doen en den vijand eventueel het inzijlen in de haven te beletten. Ook dit schip had zeer veel van het vijandelijke geschut te lijden. Het werd later door het Bestuur bij den publieken verkoop opgekocht, om, wegens het groote nut van dit schip gedurende de belegering, later weer bij een dergelijke gelegenheid dienst te kunnen doen. (3)

* *

Hoe gering ook het getal der strijdbare mannen, hoe schaarsch de middelen ter verdediging waren, toch wilde men een uitval beproeven om den vijand uit zijn versterking te verdrijven (4). In den namiddag van den 1sten febr. trok een troep van burgers en militairen tegen den vijand op. Aan weerszijden vielen dooden en gewonden, een der onzen werd zelfs krijgsgevangenen gemaakt. Ten slotte moest men echter voor de overmacht zwichten. Vrijdag den 3den Febr. trok men andermaal met nieuwen moed naar den *Rooden Weg*. Eenige mariniers van het oorlogsschip, enkele fransche ingezetenen, zelfs slaven hadden zich bij den troep van burgers en militairen aangesloten. Twee volle uren werd er man tegen man gevochten Men bracht het zelfs zoover, dat de vijand zich binnen het fort moest terugtrekken. De verliezen der onzen aan dooden en gekwetsten waren ook dezen keer vrij aanzienlijk.

Ook den 5den en den 6den Feb. werd een aanval beproefd. Wel werd een Engelsche onderofficier krijgsgevangen gemaakt, doch ten koste van zware verliezen, want een lading schroot kwam midden in den troep neer.

Nog grooter ellende bracht de 7e Febr. Den geheelen dag door slingerden de vijandelijke vuurmonden dood en verderf over de ongelukkige stad. Niemand durfde zich bijna op de straat begeven, ofschoon de huizen al even weinig waarborg voor lijfsbehoud boden. Toen gebeurde het, dat een vuurkogel van den vijand neerviel op het dak der Luthersche kerk en in het houtwerk bleef vastzitten.

Het fraaie gebouw werd tot op de muren na geheel door de vlammen verteerd. Niets kon worden gered dan een arm vol boeken en eenige stoelen. Zelfs alle oude documenten, origineele brieven en correspondentiën in een gesloten kist achter de ingangsdeur der kerk bewaard, werden mede een prooi der vlammen. (5).

Tot overmaat van ramp sloeg op dienzelfden dag een 18 ponder kanon op de linkerbastion van het fort Amsterdam uit elkander, waardoor twee personen gedood en nog 15 gekwetst werden (6).

(1) *Notulen*, 1804. 20 April.

[2] *Requesten*, 1804, Nos. 23 & 24.

(3) *Notulen* 1804, 15 Maart, 10 en 30 April.

[4] De bijzonderheden dezer gevechten zijn ontleend aan het *Memorial*, dat hoewel geen officieele bron, toch vooral hier bijzonder vertrouwen verdient. Meestal worden de dooden en gewonden met name genoemd. Zeer waarschijnlijk heeft de schrijver, die een rang bekleedde bij het korps der vrije mulatten, aan deze gevechten persoonlijk deel genomen.

[5] Deze Luthersche kerk stond aan de zuidzijde van de Breestraat, *Overzijde*, ter plaatse van het huis, het laatste bewoond door nu wijlen P. C. Gorsira. Deze kerk was den 20 Maart 1763 ingewijd. Zij was 60 voet lang, 44 breed en 33 hoog. Er was plaatsruimte voor 5 à 600 menschen. Vgl. verder: J. H. Hering, Beschrijving van het Eiland Curaçao p. 48—50 S. van Dissel. *Eenige bijzonderheden betreffende de voormalige Evang. Luthersche gemeente op Curaçao*. Leiden 1865, pg. 24—29.

(6) *Memorial* p. 13 en *Notulen*, 29 Maart 1804.

Hoewel de ondergeteekende zich niet kan ontveinzen dat vooral aan het tweede denkbeeld moeilijkheden, en wel hoofdzakelijk van financiëelen aard, verbonden zijn, heeft hij den Gouverneur toch te kennen gegeven, bereid te zijn om in bepaalde gevallen,— van een algemeenen regel is derhalve geen sprake, zoodat ieder voorstel in deze richting op zich zelf zal worden beoordeeld— mede te werken om Curaçaosche ambtenaren in Nederland te detacheeren op eene wijze, die ten goede kan komt aan hunne latere dienstvervulling. Hierdoor zullen misschien ook verlofgangers in aanmerking kunnen komen."

Langzamerhand wordt het plan meer en meer bepaald, nog een paar kortere trekken en het is afgewerkt.

In de beantwoording van de NOTA van den heer H. VAN KOL wordt onomwonden gezegd wat bedoeld wordt. De voorgestelde maatregelen besproken in de Mem. van Toel. moeten dienen *tot verbetering van het wetenschappelijk gehalte van het ambtenaars-personeel.*

Nog duidelijker sprak de Minister in de Tweede Kamer bij de behandeling onzer begrooting: Een enkel woord, minder als antwoord aan den geachten spreker uit Enschedé dan wel om den verkeerden indruk weg te nemen die zich niet hier doch in de kolonie Curaçao gevestigd heeft door hetgeen ik heb geschreven in de Memorie van Toelichting, over het gehalte van de ambtenaren in de kolonie. Dat woord „gehalte" heeft men daar opgevat als een soort blaam die op de ambtenaren werd geworpen, wat betreft hun capaciteit, toewijding en integriteit. Waar die indruk is ontstaan door een stuk tot deze Kamer gericht, meen ik, dat het mijn plicht is ook in deze Kamer die uitdrukking toe te lichten in dien zin, dat daarmede het karakter van de ambtenaren, hun geschiktheid en toewijding absoluut ongerept is gebleven.

Ik heb alleen gedoeld op een gebrek aan wetenschappelijke ontwikkeling en daardoor gemis van volledige geschiktheid voor enkele betrekkingen, ten gevolge van het gemis in de kolonie van de gelegenheid tot voortzetting der studiën, en daarom acht ik het wenschelijk, dat ambtenaren die toonen de noodige capaciteiten te bezitten voor zooveel noodig de gelegenheid bekomen om hier te lande verder hun blik te verruimen."

Het consult is afgeloopen, de diagnose opgemaakt.

Kan echter nu met juistheid het gebrek waaraan onze ambtenaren lijden met name genoemd worden?

De toelichting op de tegenwoordige begrooting verraadt het geheim der geleerden. Er is een gebrek, een leelijk ook; maar hoe het nu eigenlijk heet, en wat er aan te doen? 't Is den heeren zelf nog niet duidelijk. „Aangezien bij de bewerking van deze begrooting nog niet bekend was— welke ambtenaren van de opengestelde gelegenheid gebruik zouden maken."

Vooreerst, welke ambtenaren zijn niet voldoende wetenschappelijk ontwikkeld?

Volgens Prof. Went: de hoogere ambtenaren," waarmede voornamelijk de „gezaghebbers" bedoeld werden.

Volgens den Gouverneur, „het ondergeschikt ambtenaarspersoneel"

Volgens den Minister: Hiervoor zullen misschien ook verlofgangers in aanmerking kunnen komen."

Het ondergeschikt ambtenaarspersoneel gaat niet op verlof. Hun traktement draagt niet zoo ver, dat zij Holland kunnen bereiken. Zoo heel ondergeschikt kunnen die ongeschikte amtenaren dus niet zijn.

Men schijnt derhalve iets te *willen* zeggen, maar het niet te *durven.*

Wat dan wel de ziekte is, waaraan die onbekenden lijden?

— Ruimtevrees, — zoo ge wilt „gebrek aan ruimte van blik, aan wetenschappelijke ontwikkeling en daardoor gemis van *volledige* geschiktheid voor *enkele* betrekkingen."

Hoe nu, de genezing te bewerken? Op twee manieren.

1°. Curaçaosche ambtenaren in Nederland detacheeren op eene wijze, die ten goede kan komen aan hunne latere dienstvervulling."
2°. „Ambtenaren, die toonen de noodige capaciteiten te bezitten voor zooveel noodig de gelegenheden (geven) om (in Nederland) hun blik te verruimen."

Het recept is niet zeer duidelijk geschreven, maar wij begrijpen er toch dit uit, dat er *twee* geneesmiddelen moeten worden bereid, berekend naar het verschillend stadium der ziekte: Detacheering in Holland voor het ondergeschikt ambtenaarspersoneel; gelegenheid om den blik te verruimen voor de hoogere ambtenaren, die reeds de noodige capaciteiten bezitten.

Wat het eerste betreft, het detacheeren, dit dunkt ons niet wel mogelijk, als er ten minste werkelijk *ambtenaren* bedoeld worden en niet *jongelingen* die neiging gevoelen voor den ambtenaarsstand.

In het tweede geval, indien er eigenlijk slechts sprake is van *jongelieden* voordat zij ambtenaar worden, zouden wij liever spreken van *opleiding*, en dit schijnt ons onder bepaalde voorwaarden praktisch uitvoerbaar en hoogst nuttig.

Hoe toch zal deze detacheering geschieden?

Stel eens het geval, dat een der hoogere ambtenaren, de mindere beambten missen daartoe de gelegenheid, met verlof naar Holland gaat. Zoo'n persoon heeft natuurlijk recht op een jaar *vacantie* tot herstel zijner gezondheid.

In dit jaar van verlof kan de Minister hem dus moeilijk een betrekking op dragen. Na dit geheele of ander half jaar wordt hem aangezegd nog langer te blijven. Wie onderhoudt hem, en zijn plaatsvervanger, wie zorgt voor zijn familie, zoo hij met vrouw en kinderen naar Holland kwam? Wordt zijn traktement betaald door Holland waarvoor hij werkt of door Curaçao? Of moet onze kolonie soms leergeld betalen? en naar welken maatstraf zal zijn salaris geregeld worden. Zal hij gelijk staan met de hollandsche ambtenaren met wie hij samenwerkt, of het traktement van hooger beambte blijven genieten, terwijl hij natuurlijk ondergeschikt werk moet verrichten.

Zal deze scheeve verhouding de samenwerking en lust tot arbeiden niet onmogelijk maken?

Waar zal men hem plaatsen? In een betrekking, die ten goede kan komen aan zijn latere dienstvervulling, zegt de Minister. Maar in onze kolonie doorloopen de beambten *alle* betrekkingen, daarin bestaat hun promotie. Iemand die dus in één ambt bekwam wordt, deugt niet voor Curaçao. Niet in zijn ambt waarvoor hij is afgericht, omdat dit te weinig betaalt voor nederlandsche opleiding en, nu verdere promotie wordt buitengesloten, ook den prikkel tot ijver en toewijding mist; niet voor andere betrekkingen, omdat hij door zijn detacheering naar Holland te éénzijdig is opgevoed. Of zou het bijv. een toekomstig gezaghebber zooveel voordeel brengen, dat hij een of twee jaar in Nederland aan de posterijen is verbonden geweest?

En aan dezen tak van dienst zullen toch de meeste gedetacheerden verbonden moeten worden.

Wat zal den Curaçaonaar op een hollandsch secretarie uitvoeren, of aan de griffie?

Voor deze betrekkingen wordt immers een opleiding vereischt, en een kennis van bijzondere hollandsche toestanden die niet gevorderd mag worden van onze ambtenaren en hun ook vrijwel overbodig is.

Zoolang de traktementen hier niet verhoogd worden, zal *speciale* opleiding in Holland niet uitvoerbaar wezen. Nu kunnen sommige betrekkingen minder gesalarieerd worden, omdat er verhooging te verkrijgen is bij promotie tot andere.

Over het onmogelijke voorstel van detacheering van indische controleurs hebben we vroeger reeds gesproken.

Algemeene opleiding dan. Hiervoor valt wel iets te zeggen. Maar dan is er natuurlijk geen sprake meer van de hoogere of zelfs niet van ondergeschikte ambtenaren op verlof, deze maatregel kan alleen worden toegepast op jongelingen die neiging gevoelen tot den ambtenaarsstand. Zij konden na hier de gewone scholen te hebben doorloopen nog een bijzondere opleiding genieten voor administratieve werkzaamheden, hetzij hier die gelegenheid geopend mocht worden, hetzij dat er studiebeurzen gesticht werden voor administratieve opleiding in Holland.

De daaropvolgende dagen schonken evenmin verademing. Integendeel, het bombardement maakte dagelijks nieuwe slachtoffers, richtte steeds grootere verwoestingen aan. Zelfs tot in *Pietermaai* vielen de kogels neder.

Daarbij kwam nog, dat er groot gebrek aan levensbehoeften heerschte, die tot een buitensporigen prijs verkocht werden. De voorraad amunitie en wapenen was zoo gering, dat het Bestuur zich tot den maatregel verplicht zag, degenen, — die behalve hun geweer nog andere wapenen bezaten, dan zij strikt tot hun lijfsdefensie noodig hadden, — te gelasten, deze ten gouvernementshuize in te leveren. Den kapiteins der Nationale Garde werd opgedragen, de wapenen der manschappen, die wegens ziekte, enz. op hun post ontbraken, aan hun huizen af te halen, en er anderen van te voorzien, die niets hadden. (7)

Ook het gebrek aan troepen trachtten de Commissarissen door een streng optreden aan te vullen.

Den 9 febr. verscheen de volgende

PUBLICATIE:

N°. 6

Wij CORNELIS BERCH en ABRAHAM DE VEER, waarnemende provisioneelijk het Gouvernement des Eylands Curaçao en onderhoorige districten &c, &c, &c.

Allen dengeenen, die deezen zullen zien, of te hooren leezen [HEIL], doen te weeten:

Dat wij met de grootste indignatie en teegen het vertrouwen, dat wij altoos in de Burgerij deezes Eylands gesteld hebben, strijdende, moeten ondervinden, hoe verscheidene Burgers van hunne Posten en bij hunne Compagniën zijn manqueerende, en hun landwaarts in hebben geretireerd, waardoor in een tijdstip als dit, de lafhartigheid ten klaarsten is blijkende en de defensie van dit Eyland merkelijk wordt verzwakt. Waaromme wij dan bij deezen alle en een ijgelijk ten serieusten aanmaanen, om te zorgen van heeden avond voor zonsondergang bij hunne respective Compagniën zich te bevinden, op poene, dat diegeene welke bevonden zullen worden, alsdan te manqueeren, direct als onwaardige en lafhartige ten eeuwigen dage van dit Eyland en onderhoorige districten zullen worden gebannen en hunne goederen ten profijte van den lande worden verbeurd verklaard.

En opdat niemand hiervan eenige onwetendheid mogen pretendeeren, zal deeze allomme gepubliceerd worden.

Aldus gepubliceerd in 't fort Amsterdam en in Willemstad op Curaçao den 9 februari 1804.

Ook de pogingen der Engelschen in den laten avond van 14 febr. om de stad in brand te steken, mislukten in zooverre, dat de brand zich slechts tot enkele huizen der *Overzijde* bepaalde en dat ook het gevaar, om alles te verliezen, de burgerij niet kan doen besluiten zich over te geven. Bovendien dwongen eenige welgerichte schoten van 's lands oorlogsschip *Kenau Hasselaar* den vijand af te trekken. De bloedsporen langs de Breestraat bewezen dat de wandalen hun vernielzucht met dooden of gewonden betaald hadden (8).

* *
*

Op een dezer dagen gebeurde het, dat de Engelschen een strooptocht ondernamen naar de plantage *Malpais*, het eigendom van het Raadslid G. DUYCKINK.

Reeds van ouds lag aan de *St. Michaelsbaai*, grenzend aan *Malpais*, een fort, dat „de sleutel heette te zijn, om het eiland te bemachtigen."

Echter had gouverneur J. R. LAUFFER reeds ondervonden, dat dit fort van weinig waarde was, wanneer de berg (op de gronden van *Malpais*), die de geheele baai en het fort bestrijkt, niet eveneens in staat van verdediging gebracht werd.

Daarom had hij er 8 kanonnen op laten plaatsen en een houten huisje tot verblijf voor de manschappen. Ook de Comm.^{ssn} BERCH en DE VEER hadden het stratgisch belang van dit punt begrepen en zoowel het fort als de batterijen op den berg sinds den 27 Juni van het vorig jaar in orde laten brengen. Het geheel was aan een bezetting van ± 80 man, onder bevel van een officier, toevertrouwd. Daar deze fortificaties niet geproviandeerd waren, viel aan de omliggende plantages de eer (?!) te beurt, deze landverdedigers geregeld van het noodige voedsel te voorzien. Om redenen echter de overige planters geen genoegzamen voorraad mais, en slechts weinig vee hadden, en verder verwijderd waren, werd den factoor van *Malpais* door den bevelvoerenden officier van het fort aangezegd, de noodige mais, maismeel, en zelfs een slaaf met den molen te leveren, om voor deze 80 hongerige magen dagelijks de mais te malen. De factoor weigerde en vroeg zijn meester om orders. De heer G. DUIJCKINK protesteerde tegen zulk een willekeur. Hij wees den Comm.^{ssn} èn op het onbillijke hem *alleen* den last op te leggen, al die manschappen van voedsel te voorzien, èn op het gevaar hieraan verbonden, daar de Engelschen vernemend, dat *zijn plantage alleen* de geheele bezetting van het noodige voedsel voorzag, zonder twijfel een expeditie zouden uitrusten, om *Malpais* te verwoesten. DUIJCKINCK zelf lag zwaar ziek, daarom verkreeg hij voor zijn oudsten zoon, die in de Compagnie van Majoor HUECK dienden, naar de plantage te komen, om op de levering van den mais toezicht te houden. Helaas, reeds den tweeden dag van zijn thuiskomst geschiedde, wat gevreesd was. Een vijandelijke troep van 200 man drong *Malpais* binnen, stak het magazijn met 800 à 900 schepels mais in brand en wierp bovendien nog twee karren, een groote canóa, melk- en draagtobben en wat verder voor de hand lag, in de vlammen, na alles rijkelijk met pek en terpentijn overgoten te hebben, waarvan zij een half vat van elk hadden megebracht. Onderwijl joeg een andere bende de koeien op, die toen juist naar de put kwamen om te drinken en namen ze allen, 63 stuks in het geheel, mede. De zoon, die deze verwoesting moest aanzien, werd bedreigd, dat zij wanneer hij het bestaan durfde naar zijn compagnie terug te gaan, en men hem bij hun terugkomst niet op de plantage zouden aantreffen, ook het woonhuis zouden in de asch leggen (9).

P. A. EUWENS.

(*Wordt vervolgd*)

---

(7) *Public.* 1804. N°. 4.

[8] *Memorial,* blz. 14.

(9) *Requesten* 1804—1805, No. 10, 16 Oct. 1804.

Het getuigt niet van moed, dat de bezetting van het fort *St. Michael* geen enkele poging aanwendde, om die plunderaars in hun vernielingswerk te stuiten. Twee dagen later kwam de officier van dit fort op *Malpais,* maar wilde toen DUIJCKINK JR. verplichten naar zijn Compagnie terug te gaan. Doch van hooger hand verkreeg bij vergunning te blijven.

Ook bij den inval der Guadeloupsche troepen in September 1800, had deze plantage *Malpais* het moeten ontgelden. Het woonhuis, „ingericht zooals het slechts bij een extra bemiddeld burger kon gevonden worden", werd geplunderd; het magazijn, inhoudend minstens 1000 schepels mais, opengebroken en 100 hoornbeesten, 500 schapen, 3 à 400 cabrieten gestolen. (*Requesten,* id.)

Door uitbreiding van studieplan voor dergelijke jongelingen zal ook hun blik verruimd worden en zullen zij later ook meer oog hebben voor de verschillende maatschappelijke nooden der kolonie.

Het is nu slechts de vraag of het euvel, waarover geklaagd werd, zoo ernstig is, dat er weer nieuwe offers gebracht moeten worden voor zulk een kostbaar geneesmiddel.

Wanneer bij de speciale opleiding der geëmployeerden en klerken op onze gouvernementskantoren wat meer systematisch werd te werk gegaan en hun richting niet tegengewerkt door noodelooze verplaatsing naar geheel andere betrekkingen, wanneer er wat meer gelet werd op ijver en toewijding bij promotie, zou later bij eventueel verlof een reis naar Europa zoo noodig den blik nog voldoende verruimen. En eerst dan, nadat zij hoogere of hoofdambtenaren zijn geworden, zal hun eigenlijke invloed op onze maatschappij aanvangen.

Meer, dunkt ons, behoeven wij voorloopig niet te verlangen.

Artikel 3 kan derhalve onzes inziens zeer goed vervallen, in plaats van nadeel zal het schrappen van dit artikel onze kolonie groot voordeel brengen.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Zondag ll. vertoefde hier eenige uren, aan boord van de *Caracas*, Mgr. JUAN BAUTISTA CASTRO, aartsbisschop van Nesse (i. p. i.), coadjutor met recht van opvolging van den aartsbisschop van Caracas. Z. D. H. kwam van Rome waar Mgr. MERRY DEL VAL Hem tot bisschop zalfde. Mgr. VAN BAARS bracht aan Z. D. H. een bezoek aan boord. Dinsdag ll. zou de luisterlijke intocht binnen Caracas plaats hebben.

N. van den Brandhof.

De naam Gouverneur VAN DEN BRANDHOF is onafscheidelijk verbonden met het glorietijdperk van Curaçao. De rijkdommen der phosphaatmijnen vloeiden overvloedig onder zijn Bestuur. In de 8 jaren, dat Z. H. E. G. aan het hoofd stond onzer kolonie is er veel gewerkt tot verbetering van het verkeer. De K. W. I. M. zond zijn eerste booten hierheen, Curaçao werd aangesloten door den telegraaf met het wereldverkeer, de haven en het rifwater werden overbrugd, binnen de stad het verkeer vergemakkelijkt door het tramvervoer. Veel werd beproefd, wat helaas niet mocht slagen, maar toch getuigt van breeden blik en vurig verlangen om de kolonie ook inwendig te versterken door eigen industrie en handel. Herinneren wij slechts aan de kopermijnen van Newtown, de phosphaat van Ascension en Klein Curaçao, de concessie voor waterleiding van Hato naar de stad, en die tot het aanleggen van een droogdok in het Schottegat. De posterij werd meer geregeld, de verordening op het onderwijs gewijzigd. Bij het uitbreken van armoede en ziekte wist Gouverneur VAN DEN BRANDHOF rijke bronnen te vinden van hulp en bezocht persoonlijk de verschillende districten, waar hij mild en vol medelijden verlichting bracht en troost.

Ten slotte herdenken wij dankbaar zijn waardeerende samenwerking en vereerende vriendschap met Mgr. VAN EWIJK en nog geheel in het bijzonder met Mgr. REIJNEN.

Evenals Gouverneur VAN DEN BRANDHOF een palmtak legde bij de lijkbaar van dezen laatstgenoemden bisschop, zoo willen ook wij hetzelfde doen op zijn graf en dankbaar in herinnering brengen het vele goede, dat onder zijn bestuur tot stand kwam.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen wij van de Red „D" maatschappij een lijst voor het nieuw trimester April–Juni van het vertrek der booten.

Havennieuws.

Zondagmorgen stoomden de duitsche *Vineta* en *Panther* onze haven binnen en Maandag in den namiddag kwam zich nog de *Falke* bij hen voegen.

De kapel der *Vineta* gaf Dondermorgen een uitvoering in de kiosk voor het gouvernementshuis.

Commodore SCHEDER is te Willemshaven achtergebleven, hij is bevorderd tot Contre-Admiraal en Inspecteur der 2[de] Marine-Inspectie.

Koloniale Raad.

Er was zeer veel belangstellend publiek Maandagavond bij de open bare zitting van den Kolonialen Raad, dubbel jammer derhalve, dat de vergadering een kwartier te laat geopend werd.

Aanwezig waren, ook de nieuwe leden Mr. PH. F. DE HASETH EVERTSZ en HENRI BOOMGAART, elf personen, afwezig de leden MORDY. C. HENRIQUEZ en J. BOER.

De notulen der vorige vergadering werden voorgelezen en goedgekeurd, daarna mededeeling gedaan der ingekomen stukken: het eervol ontslag van den heer E. D. E. VAN DEN BOSSCHE, de benoeming en eedsaflegging der nieuwe leden. De Voorzitter wenschte hun geluk en was overtuigd, dat hun ijver en toewijding de op hen gevallen keuze ten volle zou rechtvaardigen. Mr. EVERTSZ bedankte, ook uit naam van zijn medelid, en beloofde zijn beste krachten in te spannen om te wezen een goed lid van den Kolonialen Raad.

De ingekomen Begrooting werd naar de afdeeling verwezen. De heer J. GAERSTE was van meening, dat de verordening op de logementen niet onmiddellijk kon in behandeling komen, zooals de Voorzitter had voorgesteld. Men zou overgaan tot stemming over dit punt, toen de heer CHAPMAN den Voorzitter verzocht den heer GAERSTE eerst gelegenheid te geven zijn voorstel toe te lichten.

De heer GAERSTE zeide moeilijkheden te hebben tegen een der onderdeelen van art. 1. De Voorzitter verzocht hem of het niet mogelijk zou wezen reeds nu te verklaren, wat hij er tegen had, dan kon de verordening onmiddellijk in behandeling komen. Daartoe werd besloten.

Bij de algemeene beraadslaging vroeg niemand het woord. Art. 1 kwam in behandeling.

De heer GAERSTE zeide, dat de verordening van „den houder van een logement zonder bevoegdheid tot het verkoop van gedistilleerd op Curaçao *f* 10 's maands vraagt. Dit is te veel. Drank mag niet verkocht worden, de verdienste wordt dus allen verkregen door logies van mindere reizigers, die juist niet zooveel betalen. Volgens gewonnen inlichtingen zijn de verdiensten te gering om iedere maand nog *f* 10 te kunnen betalen voor het patent. Spreker stelt daarom voor dit bedrag te brengen op *f* 5.

De heer CHAPMAN wijst er op, dat dan ook in dezelfde gevallen dit patent voor de eilanden, waar op *f* 5 gesteld is, het moet verlaagd worden op *f* 2.50.

De heer GAERSTE vindt dit alleszins billijk en zal deze aanvulling zeer gaarne voegen bij zijn amendement.

Mr. J. B. GORSIRA verdedigt de raming van het gouvernement omdat een der belanghebbenden, wiens aanvrage aanleiding gaf tot wijziging dezer verordening, zelf verklaard had, dat hij meer kon betalen dan *f* 5 en gesproken had van *f* 8. Het Gouvernement had dit afgerond (?) op *f* 10. Indien belanghebbenden derhalve verklaren meer te kunnen betalen, moeten wij niet aandringen op vermindering van het patent.

De heer GAERSTE repliceerde, dat volgens zijn zegslieden *f* 10 te veel was en daarom had hij vermindering voorgesteld.

Amendement GAERSTE viel met 7 tegen 4 stemmen.

Artikel 1 werd ongewijzigd aangenomen met 9 tegen 2 stemmen, evenals het geheele ontwerp.

Nu kwam de oprichting eener Postspaarbank ter sprake. Er werd dien avond bijzonder goed gesproken en deugdelijk geargumenteerd, in in 't bijzonder door de heeren C. STATIUS MULLER voor, en door Mr. J. B. GORSIRA tegen de wet.

Wij moeten ons, helaas, tevreden stellen met in 't kort de hoofdtrekken aan te geven.

De heer C. STATIUS MULLER bracht in herinnering de ingenomenheid van den Raad met dit ontwerp, dit behoefde niet herhaald te worden, alleen zou spreker eenige voorgewende moeilijkheden oplossen.

Overtuigd van de nuttigheid der instelling kan men vragen: Is een postspaarbank ook noodzakelijk? Het antwoord zal zeer eenvoudig wezen: Op de eilanden bestaat nergens gelegenheid tot sparen, dit is reeds voldoend motief voor de oprichting.

Maar, als het dan zoo noodzakelijk is, zal dit wel van particuliere zijde geschieden.

Men vergeet echter, dat het doel der instelling niet is om overwinsten te maken, maar om het volk te helpen, de baten zullen voor particulieren dus niet voldoende wezen.

Op het hoofdeiland zal de gouvernementspostspaarbank komen naast de bank door particulieren gesticht, welke reeds zooveel jaren nuttig was. Deze zal eindelijk door concurrentie verdwijnen.

Hierop kan men antwoorden, dat de postspaarbank een aanvulling zal wezen van de bestaande inrichting, er zal *meerdere* malen, iederen dag, en voor *geringer* bedragen gelegenheid worden gegeven tot sparen. Dit is ook op Curaçao noodig.

Het volk bezit geen neiging tot sparen.

Dan is het hoog tijd dien zoo noodigen spaarzin op te wekken. Een goed economisch beheer zorgt zooveel mogelijk gelegenheid te geven tot sparen. De neiging tot sparen bestaat echter wel degelijk. Let eens op het Saamspelen, de loterijen, etc. Bij den postspaarbank zullen zij vrij wat gemakkelijker en met minder gevaar voor verlies kunnen sparen.

Kan er wel gespaard worden door het arme volk?

Niet door de armsten, dit is waar, doch velen kunnen dit wel, er bestaat een bepaalde categorie, die geregeld een 50 cts. afzonderen voor Saam en loterijen.

Spreker komt derhalve tot de conclusie, dat de oprichting van een postspaarbank niet slechts nuttig, maar ook hoogst noodig is.

Mr. J. B. GORSIRA nam nu het woord om te motiveeren, waarom hij tegen de wet zou stemmen: Het groote nut, zeide spreker, en het overgroot belang van spaarbanken in het algemeen zal wel niemand betwijfelen en dat de economische toestanden in Holland niet met de onze te vergelijken zijn, evenmin. Of het resultaat daarmede in Ned. Indië verkregen zoo welsprekend is en of de oprichting daarvan in onze kolonie in een *dringende*, ja zelfs, in een *behoefte* voorziet, meende Spr. te moeten betwijfelen.

Wat toch geschiedde in Oost-Indië? Tegen het einde van 1902 had de postspaarbank een te goed van ± *f* 4,000,000. De inlanders (waarmede wij toch zeker de overgroote meerderheid der cur. ingezetenen te vergelijken hebben) deelden daarin voor slechts ± 9½ %, terwijl het totaal aantal inleggers ± 30,000 bedroeg en dat in een land van 32,000,000 inwoners. Onze eilanden hebben een bevolking van 55,000 zielen. Hoevelen zullen er derhalve hier hun geld beleggen in de postspaarbank als men let op het groote verschil tusschen 32,000,000 en 55,000 (waarvan eigenlijk nog 30,000, de bevolking van Curaçao, waar reeds een bank is, moet worden afgetrokken) en het verschil in armoede van ons volk en dat van Indië. Ons volk is arm en leeft van de hand in de tand. Niet slechts spaarzin ook spaarkracht moet er bestaan om een postspaarbank mogelijk te maken. Het arme volk belegt zijn geld in veldarbeid, die hun bij den oogst veel hooger rente afwerpt, het belegt zijn geld door in goede tijden varkens, kalkoenen, kippen, geiten, etc. te koopen, te voeden, te mesten en later in den drogen tijd met winst te verkoopen. Dat is de spaarpot der armen.

De minder misdeelden vinden in de reeds bestaande spaarbank voldoende gelegenheid om meer modern hun geld te beleggen.

De postspaarbank zal ook nimmer haar kosten, zelfs van *f* 3000 goed kunnen maken. Daartoe is immers noodig, zoo de winst 2% is, bij een rentevoet van 2½% voor inleggelden en, laat ons nemen het hoogste wat zij krijgen kan, 4½% voor uitstaangelden, een ingelegd kapitaal van *f* 150,000, dat hoofdzakelijk op de andere eilanden gestort zal moeten worden.

Spreker is van oordeel, dat het noodig is eerst spaarkracht te bezitten, alvorens men een spaarbank kon oprichten. De spaarkracht zal slechts toenemen bij verbetering der econo-

mische toestanden en dit geschiedt niet door noodelooze vermeerdering van uitgaven.

De heer CHAPMAN had ook liever gezien, dat de oprichting eener spaarbank ware uitgesteld tot betere tijden, maar in beginsel is hij er voor om den spaarzin op te wekken bij de bevolking.

De draagkracht der bevolking is uiterst gering. Het Bestuur kent slechts ten deele den zwaren schuldenlast, welke op de bevolking drukt door de verslagen van de hypotheekbank. Van de eilanden wordt echter nimmer iets gepubliceerd.

Zeer gaarne had spreker eerst een credietbank gezien en daarna een spaarbank. De tijden schijnen nog niet gekomen om het zoo noodige goedkoope crediet te geven.

Spreker moet zich daarbij wel neerleggen en zal vóór de wet stemmen, omdat hij overtuigd is van het groote nut der instelling voor de eilanden.

De heer C. STATIUS MULLER antwoordde nog met enkele woorden op de rede van Mr. GORSIRA, en wees op de goede bedoeling van het Bestuur om verbetering te brengen in de economische toestanden. Of Indië niet armer was dan Curaçao, kon spr. niet uitmaken, maar men hoorde toch zoo dikwerf van hongersnood in Indiën, iets wat hier toch nog niet is voorgekomen.

't Is derhalve zeer goed mogelijk, dat het gros der bevolking hier beter staat in is om te sparen dan in Indië er meer spaarkracht bezit.

Mr. GORSIRA wilde nog voorkomen, dat men buiten zijn bedoeling om zou meenen, dat hij niet overtuigd was van de goede gezindheid van Nederland om ons te helpen, integendeel, hij apprecieerde dit ten hoogste. Maar toch meende hij, dat onze toestanden nog veel meer verbeterd moesten worden, alvorens men aan sparen kon denken.

Hongersnood was er niet geweest, dit is waar, maar groote, zeer nijpende armoede, getuige de buitengewone subsidie voor de arme bevolking.

De beraadslagingen werden gesloten en gestemd over artikel I, dat er doorgesleept werd met zes tegen vijf stemmen.

Daarna werden de overige artikelen zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Toen ten slotte over de verordening in haar geheel zou worden gestemd, vroeg de heer GAERSTE, zeer gevat, een hoofdelijke stemming, maar geen enkel mannetje viel, de partijen bleven ongedeerd vijf tegen zes staan, zoodat de wet, Goddank, aangenomen werd.

Het fort Amsterdam.

Of het zoo zal blijven? Wij weten het niet, maar het afbreken van een reeks kanteelen, en het ten deele gelijkmaken der vestingmuren strekt niet tot sieraad van deze oude, eerbiedwaardige vesting. Het staat wanstaltig en bederft den schilderachtigen ingang van onze haven geheel. Het is als een schending onzer nationale monumenten.

Toen tien dagen geleden een begin werd gemaakt met het afbreken, hebben wij gezwegen, omdat wij nog niet wisten, wat het worden zou, nu echter heeft het allen schijn dat het doel was af te breken en gelijk te maken en dat vinden wij jammer.

Laat men het geheel eens fotografeeren, dan zal men nog beter kunnen zien, hoe leelijk het staat.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Cesar E. Ayala c|o Benjamin Ruiz, Reyes Ayala, Teresa M. de Basilio, Pitenelee Baleenti, Johannis Coffie, Eugenio Davelaar, Maria Francisca, Maltelda Fanyte (2), Elisabeth Laker, Miss Pinedo, J. G. H. Schlag, Maria L. de Weyman, Regina Welmo en twee postwissels geadresseerd aan Mathilda Fanyter.

Buitenland.

De Oorlog.—De telegrammen loopen tot 15 Maart; zoo heel erg zijn we dus niet achter, wat het nieuws betreft, en wat het getal aangaat, mogen we ook tevreden zijn. Herhaaldelijk lezen we echter in de amerikaansche bladen en in die van Trinidad, dat de censuur streng wordt toegepast op de oorlogstelegrammen en dat er strategische redenen zijn, waarom niet alles gepubliceerd wordt. Aan tegenstrijdigheid dan ook geen gebrek, evenmin aan halve berichten. Wat we kunnen opduikelen uit al die roerige massa, zullen wij onzen lezers aanbieden. We zullen nu de beweging der legers op het land een weinig volgen en hun plannen aangeven.

Wij weten reeds, dat de Jalu-rivier Corea van China scheidt en dat de Russen zich langs deze rivier hadden opgesteld om den Japannees te beletten uit Corea, waar hij in groote getale geland was naar Port-Arthur of Vladivostok te trekken en dus deze steden ook van de landszijde aan te vallen.

Nog een andere reden bestond er echter voor Rusland om aan Japan het verder dringen te beletten. Westelijk van de Jalurivier ligt de groote transiberische spoorlijn. Zoo deze werd vernield, dan zou Ruslands marsch zeer vertraagd worden en de geblokkeerde steden spoedig van alle buitenhulp afgesloten.

Japan is echter den Rus vóór geweest, is de Jalu overgetrokken, en vernielde de spoorlijn tusschen Vladivostok en Kharbin op een lengte van 1½ mijl. Ook hebben de Japanneezen Liao-Yang bezet en versterkt, als een vesting om de spoorlijn ten noorden van Port-Arthur te bewaken. Zij kunnen hierdoor deze plaats geheel afsluiten en zich zelven het verkeer met Correa verzekeren. Thans trachten zij hooger op te trekken langs Moekden tot Kharbin, het kruispunt der lijn, waar deze zich vertakt in tweeën om verbinding te brengen tusschen Vladivostok en Port-Arthur. Op dit kruispunt hebben de Russen al hun krachten teruggetrokken, omdat het een zeer gewichtig punt is.

Een bloedige slag werd er geleverd op 100 Mijl van Vladivostok, de Japanneezen bleven meester van het terrein. Waar die slag geleverd is en alle verdere bijzonderheden worden verzwegen, het moet echter in die streken hebben plaats gehad, want de richting der beide legers was steeds hierheen. Sommige berichten melden, dat Port-Arthur thans volkomen is afgesloten. Dat er weer een nieuw bombardement heeft plaats gehad wordt officieel aan de japansche regeering gemeld, alsmede dat de schade voor Rusland nog al aanzienlijk was, dit wordt echter van russische zijde tegengesproken.

Voor zoover wij de telegrammen kunnen vertrouwen schijnt de blokkade voor Vladivostok opgeheven en heeft men sinds eenige dagen geen japansch schip meer gezien.

Eén bericht is echter vrij ernstig, dat men te St. Petersburg van gevoelen is, dat de positie van het russische leger in Corea en bij de Jalu gevaarlijk moet genoemd worden, uit vrees voor algeheele afsluiting. Vandaar dat men in de laatste telegrammen las, dat de troepen meer Noordelijk opgetrokken naar Kharbin.

Wij gelooven dat op dit oogenblik Japan zeer sterk staat tegen Rusland. De beste punten zijn ingenomen, en overal versterking aangebracht, terwijl China en Corea een handje helpen.

Ingezonden Mededeelingen.

Advertentien.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.